

Siiraa-Lakk.18.2

Description

Azaa fi rakkisuu sahaabota Nabiyyii (SAW) qunnamee kutaa 3ffaa

4-Saâ€™d ibn Abi Waqqaas (radiyallahu anhu)

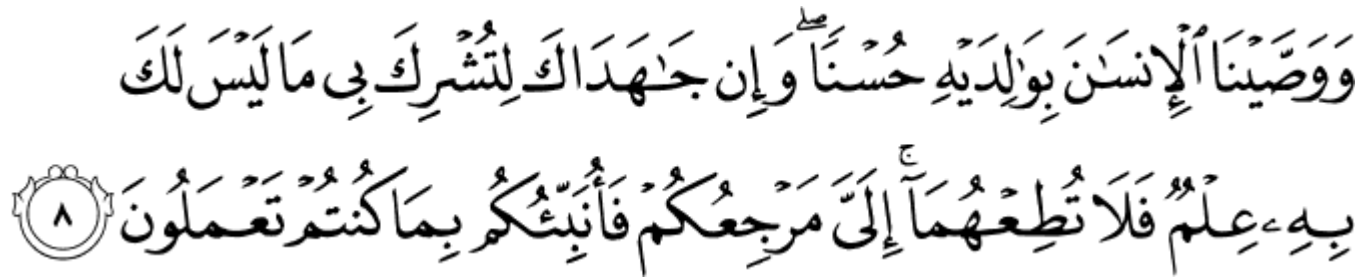
Saâ€™d immoo haadha isaa kaafira taaten qorame. Hanga amanti ishiitti deebiâ€™utti nyaataa fi dhugaati ni didde. Ibn Kasiir ni jedha, â€œXabaraanin kitaaba â€œAl-Ashrataâ€• jedhu keessatti ni jedha: Saâ€™d aayan tuni isa ilaalchiste akka buute ni dubbata:

وَإِنْ جَهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا رُفُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

â€œYoo isaan lamaan waan beekumsa itti hin qabne akka Natti qindeessituuf sitti qabsaaâ€™an, isaaniif tole hin jedhin. Addunyaa keessatti haala gaariin isaan waliin jiraadhu. Karaa nama gara Kiyaa deebiâ€™ee hordofi. San booda deebiin keessan gara Kiyaa, ergasii waan isin hojjataa turtan isinitti hima.â€• Suuratu Luqmaan 31:15

Saâ€™d ibn Abi Waqqaas ni jedha: Ani nama haadha tiyyaaf tola oolu ture. Yommuu ani Islaama keessa seenu, haati tiyya ni jette, Yaa Saâ€™d! Amantiin haarofti ati qabatte kuni maaliidhaa? Takkaa amantii kee kana ni dhiista takkaa immoo ani hanga duâ€™utti hin nyaadhu, hin dhugu. Ergasi yoo ani duâ€™e, sababa kiyyaan ni salphatta. â€œYaa haadha ofi kan ajjeeseâ€• jedhama. Ani ni jedheen: Kana hin hojjatin yaa haadha koo! Ani homaafiyyuu jedhee amanti kiyya kana hin dhiisu. Guyyaa tokko fi halkan tokko osoo homaa hin nyaatin turte. Dadhabdu taate ni bariisifatte. Ammas, guyyaa fi halkan itti aanu osoo homaa hin nyaatin ni turte. Dadhabdu taate ni bariisifatte. Ammas, guyyaa fi halkan itti aanu osoo homaa hin nyaatin ni turte. Garmalee tan dadhabdu taate bariisifatte. Yommuu kana argu ani ni jedhe: Yaa haadha koo! Ni beekta, Rabbiin kakadhe! Osoo ati nafsee dhibba (100) qabaatte, nafseen hundi takka takkaan si keessaa baate, amanti kiyya kana homaafiyyuu jedhee hin dhiisu. Yoo feete nyaadhu, yoo feete immoo hin nyaatin. Ergasii ishiinis ni nyaatte.â€• (Tafsiir Ibn Kasiir 3/446)

Imaamu Muslim (Sahiih [1748](#)) keessatti akka gabaasetti, Haati Saâ€™d hanga kafaruutti akka gonkumaa isa hin dubbisne, hin nyaannee fi hin dhugne ni kakatte. Akkana isaan jette: â€œRabbiin haadha abbaaf tola oolu dhaamaâ€• jechuun odeessita. Ani haadha teeti, anis wanta kanatti si ajaja (kana jechuun akka Islaama irraa duubatti deebitu si ajaja).â€• Saâ€™d ni jedhe: Dadhabbii irraa kan kaâ€™e hanga gaggabdutti guyyaa sadii ni turte.â€• Mucaan ishii Umaarah jedhamu gara ishii deemun wanta dhugamu kenneef. Saâ€™din abaaru jalqabde. Ergasii Rabbiin Qurâ€™aana kabajamaa keessatti aayata tana buuse:

â€œHaadhaa abbaa isaatiif tola oolu namaaf dhaamne jirra. Wanta beekumsa itti hin qabne akka Natti qindeessituuf yoo sitti qabsaaâ€™TMan, isaaniif tole hin jedhin. Deebiin keessan garuma Kiyya, wanta hojjataa turtan isinitti hima.â€• Suuratu Al-Ankabuut 29:8

Ammas aayah suuratu Luqmaan armaan olitti kaasne buuse: â€œYoo isaan lamaan waan beekumsa itti hin qabne akka Natti qindeessituuf sitti qabsaaâ€™TMan, isaaniif tole hin jedhin. Addunyaa keessatti haala gaariin isaan waliin jiraadhu. Karaa nama gara Kiyya deebiâ€™TMee hordofi. San booda deebiin keessan gara Kiyya, ergasii waan isin hojjataa turtan isinitti hima.â€• Suuratu Luqmaan 31:15

Dhugumatti haati Saâ€™TMd qormaata cimaa isa qortee jirti. Garuu inni ni obse. Kuni hangam iimaanni qalbii isaa keessatti akka gadi lixe agarsiisa. Hanga kana seena Saâ€™TMd erga ilaalle hiikni aayaata armaan maal akka taâ€™TMan mee haa ilaallu:

Aayaanni lamaan armaan olii kunniin kan wal guutanii fi akka sansalataa kanneen wal jajjabeessaniidha. Namni tokko akkana jechuun gaafachu dandaâ€™TMa, â€œFitnaan (qormaanni) cimaan sababa amantiitin nama tuqu gara kaafiroota fira hin taanee irraa yoo namatti dhufe, wanti namarraa eeggamu obsaan hanga dandaâ€™TMan isaanitti qabsaaâ€™TMu fi ofirraa ittisuudha. Garuu fitnaan gara haadha abbaatin ykn isaan lamaan keessaa tokkoon yoo taâ€™TMee hoo akkam godhanii? Rabbiin immoo isaaniif tola akka oolan ajaje jira.â€•

Gaafi kanaaf, deebiin gabaaban haala kanaan dhufe: â€œHaadhaa abbaa isaatiif tola oolu namaaf dhaamne jirraâ€• kana jechuun ilma namaatiif haadha abbaa isaatiif hojii fi dubbiin tola akka oolu ajajne jirra. Waan gaarii akka isaan lamaaniiif hojjatu dhaamnefi jirra.

â€œWanta beekumsa itti hin qabne akka Natti qindeessituuf yoo sitti qabsaaâ€™TMan, isaaniif tole hin jedhin.â€• Anaaf shariika taâ€™TMuu isaa wanta hin beekne akka Na waliin gabbartuuf (waaqefattuuf), haadhaa fi abbaan kee si dirqisiisuun ykn si kadhachuun yoo sitti qabsaaâ€™TMan, isaaniif tole hin jedhin, isaan hin hordofin. Yoo kana keessatti isaaniif tole jettee isaan hordofte, kaafirota keessaa taata. Akkuma mushrikoota biroo Guyyaa Murtii Jazaa kufrii keeti Jahannam keessa yeroo hundaa turun argatta. Jechoota kana keessatti, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa dhimma amantiitiif beekumsi hundee akka taâ€™TMee ibsa. Ragaa sirrii taâ€™TMeen wanti beekumsi mirkaneessu, itti amanamu kan qabuudha.

Rabbiin waliin shariikni akka jiru ragaan beekumsa sirrii irratti hundaaâ€™TMee hin jiru. Inumaa shirkiin baaxila fi yaada sobaa sheyxaanni uume akka taâ€™TMee ragaan beekumsa sirrii irratti hundaaâ€™TMee ni ibsa

[\[1\]](#)

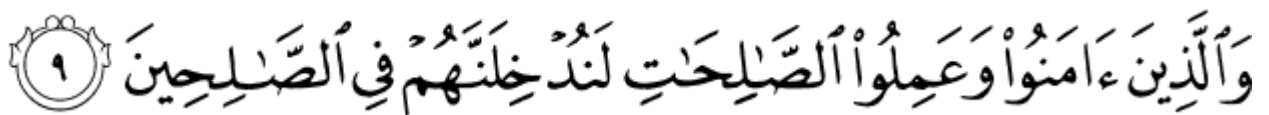
Amma gara suuratu Luqmaan haa deebinu:

• **Addunyaa keessatti haala gaariin isaan waliin jiraadhu.** • Waan gaarii isaanitti oolun, wanta badiin keessa hin jirre keessatti isaaniif ajajamuun isaan waliin jiraadhu. Garuu isaan wanta badaa akka kufrii, shirkii fi wantoota Rabbiin dhoowwe birootti yoo si ajajan, isaaniif tole hin jedhin, isaan hin hordofin. Laa xaaTMata limakhluuqi fii maTMasiyatil Khaaliqi (Khaaliqa faallessanii uumamtotaaf ajajamuun waan hin jirreef.)

• **Karaa nama gara Kiyya deebiTMee hordofi.** • Kuni namoota Rabbitti, Malaykoota Isaatti, Kitaabban Isaatti, Ergamtoota Isaatti, Aakhiraatti fi Qadaratti amananii fi Gooftaa isaanitiif ajajamanii fi gara Isaatti deebiTManiidha. Namoonni kunniin Nabiyyootaa fi muTMmintoota (warra amananii) isaan hordofaniidha. Karaa isaanii hordofuun kan taTMuu, qalbiin gara Rabbii deebiTMuu fi qaaman wanta Isa gammachiisu hojjachuun karaa isaan irra deemanirra deemudha. [2] Kanaafu, karaan isaanii karaa qajeela Natti geessu waan taTMee karaa isaanii hordofi. Bitaa fi mirga karaa jallataa sheyxaanonni jinni fi namaa itti waaman hin hordofin. Karaa jallataa yoo hordofte, adabbii guddaaf of saaxiltaati.

• **San booda deebiin keessan gara Kiyya, ergasii waan isin hojjataa turtan isinitti hima.** • Kana jechuun jireenya addunyaa keessatti imala qormaataa fi erga duutanii booda jireenyaa biraatti isin kaasa. Jireenya lammata tana keessatti deebiin keessan gara qorannoo, murtii dabarsuu fi jaza hojii irra oolchu taTMa. Dhugumatti, jireenyi addunyaa tuni jireenya qormaataati. Jireenyi lammataa immoo jireenya jazaati. Guyyaa Qiyaamaa jireenya qormaataa keessatti wanta dabarsitaniif isin qorachuuf iddoo murtii Kiyya yommuu dhaabbattan, kheeyris taTMee sharrii irraa, Anaaf ajajamuu taTMee Na faallessuu irraa wanta hojjattan hunda isinitti hima. [3]

Jazaa (mindaa) namoota iimaana irratti gadi dhaabbatanii fi daandii qajeelaa hordofanii suuratu Al-Ankabuut keessatti itti aanse ni jedha:

• **Kanneen amananii fi hojii gaggaarii hojjatan, dhugumatti saalihoota keessa isaan seensifna.** • Suuratu Al-Ankabuut 29:9

Kana jechuun warroota iimaana dhugaa sirrii taTMee irratti gadi dhaabbatan, fitnaan (qormaanni) homaatu iimaana isaanii irraa kan isaan hin bunnee fi dhugaa iimaana isaanii hojii gaggaarii hojjachuun kan ibsan, Guyyaa Murtii garee namoota gaggaarii keessa isaan seensifna. [4]

Ibn Kasiir aaya tana ilaalchise ni jedha: [Abbaa fi haati kee] mushrikoota taTManii amanti [shirkii] isaanii akka hordoftuuf yoo sitti qabsaaTMan, of eeggadhu, of haa eeggatan, kana keessatti isaaniif tole hin jedhin. Guyyaa Qiyaama deebiin keessan gara Kiyya. Isaaniif tola oolu keetiif fi Islaama irratti obsuu keetiif mindaa siif kafala. Osoo namoota hundarra addunyaa keessatti kan isaanitti dhiyaattu taateyyuu, garee haadhaa abbaa keeti waliin osoo hin taTMin* saalihota (warroota gaggaarii) waliin walitti si qaba. Guyyaa Qiyaamaa namni nama jaallatu waliin walitti qabama. Kana jechuun jaalala amantiiti. Kanaafi Rabbiin oltaTMe ni jedha: • **Kanneen amananii fi hojii gaggaarii hojjatan, dhugumatti saalihoota**

keessa isaan seensifna.â€•[\[5\]](#)

*Kuni abbaa fi haati kaafira yoo taâ€™TManiidha. Abbaa fi haati kaafira taâ€™TManii yoo duâ€™TMan garee kaafiraa waliin walitti qabama. Ilmi muâ€™TMmina yoo taâ€™TMe immoo abbaa fi haadha irraa addaan bahuun muâ€™TMmintoota waliin walitti qabama. Gama biraatiin abbaa fi haati muâ€™TMmintoota yoo taâ€™TMan, garee muâ€™TMmintoota waliin walitti qabamu. Ilmis muâ€™TMmina yoo taâ€™TMe isaan waliin walitti qabama.

Guduunfaa

â~Qormaanni sababa amantiitiin nama tuqu nama alaa qofaan osoo hin taâ€™TMin maatii irraas nama tuqa. Qormaanni sababa amantiitiin haadhaa abbaa irraa yoo nama tuqe, qajeelfamoota madaallamo Qurâ€™TMaana keessatti dhufan kanniin hordofuun wanta nama baasudha:

1-Dhimmoota addunyaan wal qabatan keessatti isaaniif tola oolu. Kanneen akka dubbii gaarii isaanitti dubbachuu, hojii gaarii isaaniif hojjachuu, isaan arrabsuu fi miidhu irraa of qusachuu. Isaaniif duâ€™TMaayi gochuu fi kkf.

2-Yoo shirkii, kufrii fi hojii badaa Rabbiin dhoowwe akka hojjatan nama ajajan ykn hojii dirqamaa Rabbiin ajaje akka dhiisan yoo ajajan, isaaniif tole jechuu dhiisu. â€œLaa xaaâ€™TMata limakhluuqi fii maâ€™TMasiyatil Khaaliqi (Khaaliqa faallessanii uumamtotaaf ajajamuun waan hin jirreef).â€•

3-Dhimma amanti keessatti haadha fi abbaan jallinna irraa yoo jiraatan karaa isaanii osoo hin taâ€™TMin karaa muâ€™TMmintoota (warroota amananii) hordofuudha. â€œKaraa nama gara Kiyya deebiâ€™TMee hordofi.â€• jedhu keessatti ni arganna.

4-Dubbii gaarii isaanitti dubbachuu-oso jallinnaa fi dogongora irra jiraataniyyu isaan arrabsuu osoo hin taâ€™TMin dubbii gaarii fi laafaa taâ€™TMeen isaan amansiisuf carraaquudha. Ragaa kanaas Qurâ€™TMaana keessatti ni arganna: â€œGooftaan keetis akka isin Isa malee homaa hin gabbarree fi haadhaa abbaa keessanitti tola ooltan murteesse jira. Osoo ati lubbuun jirtuu tokkoon isaani yookiin lamaanu yoo sadarkaa dulummaa irra gahan, jecha hifannaa [uff] isaaniin hin jedhin. Isaaniinis hin lolin. Jecha kabaja isaaniin jedhi.â€• Suuraa Al-Israa 17:23

â~Akka fakkeeniyatti Nabii Ibraahimin (aleyh salaam) ilaalu dandeenya. Abbaan isaa kaafira daangaa darbe ture. Abbaan isaa yommuu isa arrabsuu fi akeekachisuu, Nabii Ä°braahim, â€œYaa abatii (Yaa abbaa koo)!â€• jedhe jalqabuun gorsa bareedaa fi dubbii miâ€™TMaawaa itti dubbata ture.

Kitaabban wabii:

[\[1\]](#) Maâ€™TMaariju Tafakkuri wa daqaaâ€™TMiqu tadabburi- 11/715

[\[2\]](#) Tafsiiru Saâ€™TMdii-761

[\[3\]](#) Maâ€™TMaariju Tafakkuri wa daqaaâ€™TMiqu tadabburi- 11/718

[\[4\]](#) Maâ€™TMaariju Tafakkuri wa daqaaâ€™TMiqu tadabburi- 15/228

[\[5\]](#) Tafsiir ibn Kasiir 6/48

[As-Siiratu Nabawiyyati](#)â€•fuula154-155, Alii Muhammad Sallaabi, [Noble Life of The Prophet](#) [English] 1/402

Date Created

October 10, 2019

Author

admin